

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 30. janvārī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Māris Leja, senatores Aija Branta un Anita Poļakova

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāvja zvērināta advokāta Viestura Ločmeļa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2024. gada 20. novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas rajona tiesas 2022. gada 6. jūnija spriedumu

[1.1] /Persona B/, personas kods /Personas kods B/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 221.² panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, proti, nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanā lielā apmērā, un, piemērojot Krimināllikuma 49.¹ panta pirmās daļas 1. punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 mēnešiem.

[1.2] /Persona A/, personas kods /personas kods/,

atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas, proti, nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanā lielā apmērā, un attaisnots.

[1.3] No /Persona B/ valsts labā piedzīta kaitējuma kompensācija 51 503,69euro.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas 2024. gada 20. novembra spriedumu, iztiesājot krimināllietu sakarā ar Nodokļu un muitas lietu prokuratūras prokurores Anitas Žurovas apelācijas protestu un apsūdzētā /Persona B/ aizstāves zvērinātas advokātes Ineses Šultes apelācijas sūdzību, Rīgas rajona tiesas 2022. gada 6. jūnija spriedums atcelts daļā par: 1) /Persona B/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas; 2) /Persona A/ atzīšanu par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas un attaisnošanu.

[2.1] /Persona B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 221.² panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, proti, nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanā lielā apmērā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, un, piemērojot Krimināllikuma 49.¹ panta pirmās daļas 1. punktu, sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 mēnešiem;

saskaņā ar Krimināllikuma 55. panta pirmo daļu brīvības atņemšana noteikta nosacīti ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem.

[2.2] /Persona A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 221.² panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, proti, nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanā lielā apmērā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, un, piemērojot Krimināllikuma 49.¹ panta pirmās daļas 1. punktu, sodīts ar sabiedrisko darbu uz 100 stundām.

[2.3] No /Persona B/ un /Persona A/ solidāri valsts labā piedzīta kaitējuma kompensācija 51 503,69euro.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

[2.4] Atzīstot /Persona B/ un /Persona A/ par vainīgiem Krimināllikuma 221.² panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka /Persona B/ izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā un laikā, bet ne vēlāk kā 2015. gada 17. novembrī plkst. 10.30, vienojās ar /Persona A/ par nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu lielā apmērā un abi savā valdījumā ieguva un līdz 2015. gada 17. novembrim plkst. 10.30 /Persona B/ lietošanā esošajā garāžā glabāja 100,315 litrus un 3115,8 kilogramus nelegāli izgatavotus alkoholiskos dzērienus ar kopējo absolūtā spirta daudzumu 3787,036 litri.

Turklāt laikā līdz 2015. gada 17. novembrim plkst. 10.30 /Persona B/ viņa lietošanā esošajā garāžā, kurā tika glabāti nelikumīgie alkoholiskie dzērieni, atvēra 200 litru tilpuma mucu, ieslēdza elektrisko sūkni un no šīs mucas uzsāka etilspirta pārsūkņēšanu tukšajās 25 litru kannās, bet /Persona A/ kopā ar personu, pret kuru kriminālprocess ir izbeigts, atvēra tukšās kannas un piešķieba mucu, tādā veidā palīdzot /Persona B/ pārsūkņēt etilspirtu.

[3] Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā /Persona A/ aizstāvis V. Ločmelis, lūdzot atcelt nolēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[3.1] Tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 20. panta un 405. panta prasības, jo gan apsūdzībā, gan tiesas sniegtajā noziedzīgā nodarījuma aprakstā: 1) norādīts nesaprotams apzīmējums – „pēc tilp.; 20°C”; 2) alkohola daudzums norādīts nekonsekventi – daļā pozīciju litros, bet daļā kilogramos.

[3.2] Tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā nav norādījusi piemērotā likuma redakciju. Līdz ar to /Persona A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas redakcijā, kas bija spēkā sprieduma taisīšanas brīdī un paredz atbildību par citu nodarījumu, proti, par nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu, ja tā izdarīta ievērojamā apmērā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās. Tādējādi sprieduma motīvu daļa atšķiras no tā rezolutīvās daļas.

Minētais pārkāpums atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

[3.3] Tiesa nepareizi iztulkojusi Krimināllikuma 221.² pantā ietverto jēdzienu „glabāšana” un nav ņēmusi vērā Senāta 2021. gada 30. aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK- 7/2021 paustās atziņas. Proti, tiesa nelikumīga alkohola pārsūkņēšanu no vienas tvertnes citā nepamatoti pielīdzinājusi glabāšanai, lai gan glabāšana šīs normas izpratnē ir mantas turēšana valdījumā. Savukārt atbildība par darbībām, ko tiesa atzinusi par pierādītām, inkriminētā nodarījuma laikā bija paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 169.³ pantā.

Motīvu daļa

[4] Senāts atzīst, ka izskatāmajā lietā vispirms ir jāizvērtē, vai: 1) apsūdzētajam /Persona A/ celtā apsūdzība atbilst Kriminālprocesa likuma 405. panta prasībām; 2) apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi apsūdzētā tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

[4.1] Kriminālprocesa likuma 405. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka lēmumā par personas saukšanu pie kriminālatbildības (apsūdzībā) prokurors norāda katra inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, kas nosaka juridisko kvalifikāciju.

Lemjot par to, cik detalizēti apsūdzībā aprakstāms katrs no minētajā normā norādītajiem apstākļiem, Senāts jau iepriekš vairākkārt ir norādījis, ka Kriminālprocesa likuma 405. pants, kurā norādītas prasības apsūdzības saturam, jāaplūko kopsakarā ar Kriminālprocesa likuma 20. panta pirmo daļu, kas paredz personas tiesības uz aizstāvību, proti, apsūdzībai jābūt tādai, lai apsūdzētā persona varētu zināt ne tikai par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu tā tiek apsūdzēta, bet arī kādas konkrēti un kādos apstākļos izdarītas darbības tai tiek inkriminētas uzrādītās apsūdzības ietvaros, kā arī to, ka apsūdzībai jābūt tādai, kas pilnībā ļauj izprast tās būtību, nemeklējot papildu izskaidrojumus krimināllietas materiālos (2012. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. [SKK- 8/2012, 15890002505](#), 2021. gada 29. decembra lēmuma lietā Nr. [SKK- 87/2021, ECLI:LV:AT:2021:1229.11370048118.6.L](#), 8.3.2. punkts).

/Persona A/ inkriminētā nodarījuma izdarīšanas laikā Krimināllikuma 221.² panta otrā daļa paredzēja atbildību par nelikumīgu alkoholisko dzērienu izgatavošanu (ražošanu), glabāšanu vai pārvietošanu, ja tā izdarīta lielā apmērā vai ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās.

Senāts konstatē, ka /Persona A/ celtajā apsūdzībā un tiesas sniegtajā noziedzīgā nodarījuma aprakstā ir konkretizētas minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, proti: 1) noziedzīgā vienošanās; 2) kopīgi ar /Persona B/ iegādātais un glabātais nelikumīgo alkoholisko dzērienu apjoms; 3) absolūtā spirta daudzums tajā; 4) glabāšanas vieta un laiks, ciktāl tas noskaidrots lietā.

No lietas materiāliem izriet, ka pēc iepazīšanās ar apsūdzību apsūdzētais norādījis, ka tās saturs un būtība viņam ir skaidra un saprotama (*lietas 3. sējuma 4. lapa*). Minēto apstiprina arī viņa liecību saturs.

Papildus Senāts norāda, ka apzīmējums „pēc tilp.; 20°C” ir tehniska rakstura norāde, kas precizē etilspirta satura procentos (%) noteikšanas kārtību. Šīs informācijas ietveršana apsūdzībā un spriedumā sniegtajā noziedzīgā nodarījuma aprakstā bija tikai fakultatīva, jo izšķiroši ir tas, ka šajos procesuālajos dokumentos ir iekļauti obligāti norādāmie apstākļi – iegādātais un glabātais nelikumīgo alkoholisko dzērienu apjoms un absolūtā spirta daudzums tajā. Ar šiem pēdējiem diviem raksturlielumiem ir pietiekoši konkretizēta noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīme – nelikumīgo alkoholisko dzērienu apmērs.

Turklāt Senāts konstatē, ka apzīmējums „pēc tilp.; 20°C” pārņemts no lietā esošajiem rakstveida dokumentiem, kuru kopijas pēc pirmstiesas procesa pabeigšanas bija nodotas apsūdzētā rīcībā (*lietas 3. sējuma 50. lapa*), proti, no ekspertīžu atzinumiem (*lietas 1. sējuma 44.–49., 60.–65. lapa*) un Valsts ieņēmumu dienesta kaitējuma kompensācijas pieteikuma, kurā sīkāk skaidrota absolūtā spirta daudzuma noteikšanas kārtība (*lietas 1. sējuma 72. lapa*). Līdz ar to apsūdzētajam bija nodrošināta iespēja iepazīties ar šiem pierādījumiem, piedalīties to pārbaudē, kā arī nepieciešamības gadījumā pieteikt ar tiem saistītus lūgumus (Kriminālprocesa likuma 455. panta pirmā daļa).

Senāts atzīst, ka arī apstākļi, ka noziedzīgā nodarījuma aprakstā daļa nelikumīgā alkoholisko dzērienu daudzuma ir izteikta litros, bet daļa – kilogramos, pats par sevi nepadara apsūdzību par nesaprotamu. Arī šie divi apzīmējumi ir pārņemti no Valsts ieņēmumu dienesta kaitējuma kompensācijas pieteikuma (*lietas 1. sējuma 72. lapa*).

Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādījusi, ka tas, cik detalizēti apsūdzībā norādāma informācija, atkarīgs no katras lietas apstākļiem (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2000. gada 25. jūlija sprieduma lietā „Mattoccia v. Italy”, iesnieguma Nr. 23969/94, 60. punkts*). Apsūdzības pēc būtības tiek izteiktas kodolīgi un sīkāka informācija par nodarījumu parasti izriet no citiem lietas materiāliem (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009. gada 8. decembra lēmuma lietā „Previti c. Italie”, iesnieguma Nr. 45291/06, 208. punkts*).

[4.2] Ņemot vērā minēto, Senāts atzīst, ka /Persona A/ celtā apsūdzība pietiekami uzskatāmi un nepārprotami raksturo apsūdzētajam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu un ļauj viņam pilnvērtīgi īstenot savas tiesības uz aizstāvību.

[5] Senāts par nepamatotu atzīst kasācijas sūdzībā izteikto norādi, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, jo nav norādījusi, pēc kuras Krimināllikuma panta redakcijas apsūdzētais /Persona A/ atzīts par vainīgu un sodīts.

[5.1] Kriminālprocesa likuma 528. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka notiesājoša sprieduma rezolutīvajā daļā norāda tiesas lēmumu par to, ka apsūdzētais (minot viņa vārdu un uzvārdu) atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā (minot Krimināllikuma pantu, tā daļu, punktu, kurā paredzēts attiecīgais noziedzīgs nodarījums).

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa minēto tiesību normu ir ievērojusi.

Tādu pašu secinājumu Senāts izdarījis arī agrāk izskatītā lietā, izvērtējot analogu kasācijas sūdzības argumentu (*Senāta 2022. gada 16. septembra lēmuma lietā Nr. SKK- 89/2022, [ECLI:LV:AT:2022:0916.11860000518.5.L](#), 7.4. punkts*).

[5.2] Papildus Senāts norāda, ka izšķiroši ir tas, vai no tiesas nolēmuma kopumā ir saprotams, kāda likuma redakcija ir piemērota un ka tā ir noteikta atbilstoši Krimināllikuma 5. panta pirmās un otrās daļas prasībām, proti, ir piemērota nodarījuma izdarīšanas laikā spēkā esošā redakcija, izņemot gadījumus, kad piemērojams vēlāk pieņemts personai labvēlīgāks likums ar atpakaļejošu spēku.

Senāts konstatē, ka pārsūdzētā sprieduma motīvu daļā tiesa ir norādījusi, ka /Persona B/ un /Persona A/ izdarīja Krimināllikuma 221.² panta otrajā daļā (2012. gada 13. decembra likuma redakcijā) paredzēto noziedzīgo nodarījumu, tas ir, tiesa piemērojusi likuma redakciju, kas bija spēkā inkriminētā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Turklāt tiesai nebija pamata piemērot likuma redakciju, kas stājās spēkā pēc inkriminētā nodarījuma, jo vēlāk izdarītie grozījumi nav vērtējami kā personai labvēlīgāki: Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas sankcija noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā un Krimināllikuma 221.² panta trešās daļas sankcija (ar tām pašām kvalificējošām pazīmēm – lielā apmērā un persona grupa pēc iepriekšējas vienošanās) pārsūdzētā sprieduma taisīšanas laikā paredzēja brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem un citus vieglākus soda veidus.

[6] Tālāk Senāts pārbaudīs, vai apelācijas instances tiesa ir pareizi iztulkojusi Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas jēdzienu „glabāšana”, atzīstot /Persona A/ par vainīgu šī noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

[6.1] Ar alkoholisko dzērienu glabāšanu jāsaprot to turēšana savā valdījumā. (*Krastiņš U., Liholaja V., Hamkova D. Krimināllikuma komentāri. Trešā daļa (XVIII–XXV nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2019, 247. lpp.*).

Valdījums ir civiltiesisks termins, kas tiek lietots vairākās nozīmēs:

1) valdījums kā īpašuma tiesību elements (Civillikuma 927. pants);

2) valdījums kā faktiskā vara pār lietu neatkarīgi no tiesību esības, proti, ja ķermeniska lieta faktiski atrodas kādas personas pilnīgā varā un šī persona izrāda gribu rīkoties ar to līdzīgi īpašniekam (Civillikuma 875. pants un 876. panta pirmā daļa); šāds valdījums var būt gan tiesisks, gan prettiesisks (Civillikuma 909. pants);

3) turējums jeb faktiskais valdījums, proti, ja persona, kuras varā lieta faktiski atrodas, atzīst par tās īpašnieku kādu citu (Civillikuma 876. panta otrā daļa), piemēram, patapinājuma ņēmējs, glabātājs, īrnieks, nomnieks u. tml.

Senāts norāda, ka glabāšanas jēdziens krimināltiesībās aptver visas minētās valdījuma nozīmes. Tādēļ glabāšanai pietiek ar personas gribu saglabāt lietu (priekšmetu) savā faktiskajā varā (kontrolē), turklāt nav nepieciešams, lai šī kontrole balstītos uz tiesisku titulu (līgumu, administratīvu aktu u. tml) vai gribu rīkoties ar to kā īpašniekam.

Piemēram, par glabātāju var tikt atzīts zādzības izdarītājs, kurš nozagto priekšmetu patur savā rīcībā (atbilst prettiesiskam valdījumam), vai persona, kura glabā priekšmetu citas personas – arī īpašnieka – interesēs (atbilst

faktiskajam valdījumam).

Glabāšanai nav nepieciešama nedz tieša fiziska saskare ar priekšmetu (turēšana rokās), nedz klātbūtne glabāšanas vietā. Turklāt glabāšanu iespējams realizēt ar citu personu starpniecību, piemēram, ja uzņēmuma vadītājs organizē nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu. Tādējādi viens un tas pats priekšmets, arī nelikumīgi alkoholiskie dzērieni, vienlaikus var būt vairāk nekā vienas personas glabāšanā.

[6.2] Senāts konstatē, ka saskaņā ar pārsūdzēto spriedumu /Persona B/, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā un laikā, bet ne vēlāk kā 2015. gada 17. novembrī plkst. 10.30, vienojās ar /Persona A/ par nelikumīgu alkoholisko dzērienu glabāšanu lielā apmērā, un abi savā valdījumā ieguva un līdz 2015. gada 17. novembrim plkst. 10.30 /Persona B/ lietošanā esošajā garāžā glabāja nelegāli izgatavotus alkoholiskos dzērienus lielā apmērā.

Par šo apelācijas instances tiesas konstatējumu kasācijas sūdzība nav iesniegta.

[6.3] Senāts atzīst, ka tiesas par pierādītām atzītās apsūdzēto darbības, – saskaņā ar iepriekšējo vienošanos iegūstot nelikumīgos alkoholiskos dzērienus un kopīgi tos glabājot /Persona B/ lietošanā esošajā garāžā –, atzīstamas par glabāšanu Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas izpratnē.

Ņemot vērā šo tiesas konstatējumu, apsūdzēto turpmākās darbības, kuras par pierādītu atzinusi tiesa, proti, nelikumīgo alkoholisko dzērienu pārļiešana (pārsūkņēšana), nav vērtējama kā patstāvīgs, atsevišķi nodalāms nodarījums, bet gan kā ar glabāšanu saistīta darbība.

Ievērojot minēto, Senātam nav nepieciešams vērtēt kasācijas sūdzībā izvirzītos argumentus, ar kuriem pamatots viedoklis, ka piedalīšanās nelikumīgo alkoholisko dzērienu pārļiešanā (pārsūkņēšanā) kā īslaicīga palīgdarbība neatbilst „glabāšanai” Krimināllikuma 221.² panta otrās daļas izpratnē.

[7] Ievērojot minēto apsvērumu kopumu, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet aizstāvja V. Ločmeļa kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. panta pirmās daļas 1. punktu, Senāts

nolēma

Rīgas apgabaltiesas 2024. gada 20. novembra spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā /Persona A/ aizstāvja Viestura Ločmeļa kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

M. Leja A. Branta A.
Poļakova